

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 002
Бањалука, 29.4.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као председника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца А.Д. Р. н. из Б., коју заступа пуномоћник В. Б., против туженог А.Д. Т. п. из Т., кога заступа пуномоћник С. Л., адвокат из Д., ради дуга, в.с. 55.902,86 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Добоју број 013-0-Пж-06-000 128 од 11.10.2007. године, на сједници одржаној 29.4.2009. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се пресуда Окружног суда у Добоју број 013-0-Пж-06-000 128 од 11.10.2007. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број Пс-315/04 од 21.6.2006. године обавезан је тужени да на име главног дуга исплати тужиоцу износу од 55.902,86 КМ са законским затезним каматама на износ од 26.351,94 КМ почев од 09.01.2000. године, а на износ од 29.550,92 КМ почев од 23.02.2001. године до коначне исплате, уз накнаду трошкова парничног поступка у износу од 2.000 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 013-0-Пж-06-000 128 од 11.10.2007. године жалба туженог је дјелимично уважена, првостепена пресуда у дијелу којим су досуђене законске затезне камате на главни дуг у износу од 26.351,94 КМ преиначена утолико што је тужени обавезан да на овај износ главног дуга плати законске затезне камате почев од 09.12.2000. године, док је у преосталом дијелу жалба туженог одбијена и првостепена пресуда потврђена у дијелу досуђеног главног дуга у износу од 26.351,94 КМ и у дијелу досуђених трошкова парничног поступка преко износа од 1.057,80 КМ. У непобијаном дијелу констатовано је да првостепена пресуда остаје неизмијењена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побија другостепену пресуду у дијелу којим је његова жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена у погледу главног дуга у износу од 26.351,94 КМ и трошкова

поступка у износу од 942,20 КМ и предлаже да побијана одлуке укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужилац је у одговору на ревизију предложио да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је основана.

Према утврђеном чињеничном стању, које међу парничним странкама и није спорно, тужилац је на основу наруџбенице туженог од 08.11.2000. године испоручио туженом 31.186 литара дизел горива и испоставио му рачун број 7901/00 од 09.11.2000. године на износ од 34.304,60 КМ на који тужени није приговорио. Тужилац тврди да му је тужени по овом рачуну остао дужан износ од 26.351,94 КМ и захтјева исплату тог износа, истичући да је остатак износа по овом рачуну платио, те исплату износа од 29.550,92 КМ по рачуну 737/01 од 23.01.2001. године што укупно износи 55.902,86 КМ.

Тужени није оспорио потраживање тужиоца по рачуну 737/01 од 23.01.2001. године у износу од 29.550,92 КМ, али је оспорио захтјев тужиоца у дијелу којим потражује дуг по рачуну 7901/00 од 09.11.2000. године у износу од 26.351,94 КМ истичући да је ово потраживање тужиоца застарело.

Одлучујући о оспореном дијелу тужбеног захтјева тужиоца нижестепени судови су закључили да је тужилац испоручио туженом наручену количину дизел горива и испоставио му рачун број 7901/00, да је дио дуга тужени платио, а да је дио дуга у износу од 26.351,94 остао неплаћен. Налазећи да су шефови рачуноводства парничних странака дана 31.10.2003. године потписали извод отворених ставки на укупан износ дуга од 55.902,86 КМ и да је тужени платио дио дуга по рачуну од 09.11.2000. године, а да је тужба поднесена 05.01.2004. године, нижестепени судови су закључили да је овим радњама тужени у смислу члана 387. Закона о облигационим односима ("Службени лист" СФРЈ бр. 27/78 до 57/89 и "Службени гласник" РС бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, у даљем тексту: ЗОО) прекинуо застарјевање, па да није протекао рок из члана 374. истог закона, те и у овом дијелу удовољили тужбеном захтјеву тужиоца.

Основано ревидент указује да се закључак нижестепених судова у погледу приговора туженог о застарјелости спорног потраживања, за сада, не може прихватити правилним.

Није спорно да се у конкретном случају ради о међусобном потраживању правних лица из уговора о промету робе и услуга, те да према одредбама члана 374. ЗОО ова потраживања застарјевају за 3 године и да застарјевање тече одвојено за савку испоручену робу, односно извршени рад или услугу.

Одредбама члана 387. ЗОО прописано је да се застарјевање прекида када дужник призна дуг (став 1), а да се признање дуга може учинити не само изјавом повјериоцу, него и на посредан начин, као што су давање отплате, плаћање камате, давање обећања.

Да би признање дуга у смислу члана 387. ЗОО било ваљано и имало правно дејство, потребно је да је дато од овлаштеног лица и то изричито или на начин да се из радњи дужника може јасно закључити да постоји воља дужника да призна дуг. Извод отворених ставки на конту 2010 (потраживања од купца) на дан 31.10.2004. године на износ од 55.902,86 КМ на који се позива тужилац, не представља исправу подобну да произведе правни учинак признања дуга којим се застарјевање прекида, нити је утврђено да га је потписало лице које је овлаштено да заступа туженог. Извод отворених ставки представља књиговодствену радњу која се обавља ради обавјештавања дужника о стању његовог салда међусобних потраживања из пословног односа повјериоца и дужника. Код неспорне чињенице да је овај извод потписао шеф рачуноводства који није лице овлаштено за заступање туженог и који није имао овлаштење директора туженог, као законског заступника, да призна спорни дуг, произлази да је закључак нижестепених судова о прекиду застарјевања спорног потраживања тужиоца потписивањем извода отворених ставки на дан 31.10.2003. године од стране шефа рачуноводства туженог, заснован на погрешној примјени члана 387. ЗОО.

По спорном рачуну од 09.11.2000. године тужилац захтјева дио дуга у износу од 26.351,94 КМ наводећи да је дио потраживања по овом рачуну који гласи на износ од 34.304,60 КМ, тужени платио.

Нижестепени судови су оцијенили да је исплатом дијела дуга по овом рачуну тужени прекинуо застару.

Тачно је да се у смислу члана 387. ЗОО исплатом дијела дуга прекида застарјевање уколико остатку неплаћеног дијела дужник није приговорио, као што је овдје случај. Међутим, за правилну примјену одредбе члана 387. и 374. ЗОО било је нужно утврдити када је тужени исплатио тужиоцу дио дуга по рачуну од 09.11.2000. године, јер се том исплатом прекида застарјевање и рок застаре почиње тећи изнова у складу са одредбом члана 392. став 2. ЗОО.

Како су нижестепени судови пропустили утврдити ову чињеницу од које зависи одлука о приговору застарјелости на коју се тужени позвао у смислу члана 360. ЗОО, а од ове зависи и одлука о оспореном дијелу тужбеног захтјева тужиоца, овај суд је примјеном одредбе члана 250. став 2. ЗПП ревизију туженог уважио, оспорену пресуду укинуо и предмет вратио другостепеном суду на поновно суђење.

Треба напоменути да је другостепени суд правилно уочио да је тужилац захтјевао законске затезне камате на спорни износ од 09.12.2000. године до исплате, а не од 09.01.2000. године. Међутим, камате су споредно потраживање које дијели судбину главног захтјева, дакле, зависи од одлуке о главном захтјеву због чега је другостепена одлука у цијелости укинута.

Предсједник вијећа
Биљана Томић